

เทศน์เช้า วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๒

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ วันนี้วันพระ วันพระชาวพุทธเราวันแสงงบุญกุศลของเรา คำว่า “แสงงบุญกุศลของเรา” เพื่อสร้างอำนาจวาสนาบารมี

โดยความเชื่อในพระพุทธศาสนา แข่งเรือแข่งพายแข่งได้ แข่งอำนาจวาสนาบารมีแข่งกันไม่ได้

อำนาจวาสนาบารมีเกิดจากการกระทำของเราเนี่ย เราได้สร้างบุญสร้างกุศลของเรา ได้ทำคุณงามความดีของเรา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว เขาบอกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่งใหญ่ ใหญ่ เพราะได้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประชุมสงฆ์นะ บอก มันไม่ใช่อย่างที่พระสงฆ์คิดนั้นหรอก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมาเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สร้างบุญกุศลมามากที่สุด ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สละชีวิตมาแล้ว สละชีวิตมาแล้ว สละมาทุกอย่างเพราะความเป็นพระโพธิสัตว์ของท่าน

สละมาด้วยความสุขความพอใจของท่านนะ ไม่ได้สละด้วยการบังคับขู่เข็ญ ไม่ได้สละด้วยความยอมจำนน ท่านพอใจของท่าน ท่านมีปัญญาของท่าน ท่านยอมเสียสละ เห็นไหม

เหมือนนักรบ เวลานั้นรบขึ้นไป เขาไม่รู้จักกันเลย เขามาจากไหน เขาฆ่าฟันกันเพราะอะไรละ ก็เพราะเพื่อชาติของเขา เพื่อประชาชนที่อยู่เบื้องหลังเขาได้อยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุขไง ประชาชนที่อยู่ในประเทศอยากให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุขโดยเอาชีวิตของเขาเข้าแลกมา แลกมาเพื่อความสงบสุขของชาติ เขาไม่ได้ไปทำด้วยความไม่มีสติไม่มีปัญญาหรอก นี่พูดถึงคนที่เสียสละมามาก เสียสละมามาก

นี่ก็เหมือนกัน ด้วยอำนาจวาสนาๆ ด้วยการกระทำของเรา ทำคุณงามความดีของเรา ทำสิ่งใดก็ได้ที่เป็นคุณงามความดีของเรา ทำดีเพื่อความดีของเรา ทำความดีแล้วมีความภูมิใจของเราในบุญกุศลของเรา นี่เพื่อทางโลก

ทางโลกแข่งขันกัน แข่งอำนาจวาสนาแข่งกันไม่ได้ เวลาแข่งกันไม่ได้ เทพทัตพยายามจะช่วงชิงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปกครองสงฆ์ฯ ไง มันทำไม่ได้หรอก มันทำไม่ได้เพราะอะไร เพราะไม่มีอำนาจวาสนาบารมีไม่พอ ปกครองใครไม่ได้หรอก

การจะปกครองคนมันต้องปกครองใจของตนให้ได้ก่อน ถ้าปกครองใจของตนไม่ได้ก่อน เห็นไหม เวลาแสดงธรรมๆ อย่าแสดงธรรมเพราะลำเอียง อย่าแสดงธรรมเพราะด้วยความเสียดสี อย่าแสดงด้วยพวกเขาพวกเรา

แสดงธรรมๆ หลวงตาเวลาท่านแสดงธรรม ท่านชี้เข้าไปในกิเลสของสัตว์โลกไง สิ่งที่น่ากลัวที่สุดคือกิเลสของสัตว์โลกไง ดูสิ หมอ พยาบาลเขารักษาคน เขาไม่รักษาผู้ร้าย รักษาแต่เจ้าหน้าที่ ไม่ใช่ รักษาหมด จรรยาบรรณของเขาๆ เขารักษาคนเจ็บไข้ได้ป่วยทั้งสิ้น จะคนดีคนเลวรักษาทั้งหมด เขารักษาของเขาเพื่ออะไร เพื่อให้พ้นจากความเจ็บไข้ได้ป่วยอันนั้น

เวลาการแข่งขันทางโลกๆ แข่งขันทางโลกมันก็มีกลอุบายวิธีการร้อยแปดพันเก้า วิธีการแข่งขัน ขนาดการแข่งขันทางโลกยังต้องใช้อำนาจวาสนานะ ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา คนคิดได้ แต่ตลาดมันยังไม่พร้อม ทุกอย่างไม่พร้อม เห็นไหม คิดได้ แต่คนที่เขาคิดน้อยกว่าเรา เวลาเขามาพอดีไปทุกอย่างเลย เป็นเศรษฐกิจขึ้นมาตลาดของเขาไง ไ้เราคิดได้ก่อนๆ มันยังไม่พร้อมไง นี่วาสนาของคนๆ แม้แต่คิดได้ดีกว่านะ แต่สังคมยังไม่ยอมรับ ไม่พร้อม เป็นไปไม่ได้ แต่พอมันเป็นจริงๆ ขึ้นมา นี่วาสนาของคน นี่พูดถึงทางโลก

แล้วถ้าทางธรรมล่ะ

ยิ่งกว่าอีก เวลาทางธรรมๆ เรามีศรัทธามีความเชื่อในพระพุทธศาสนา มีความเชื่อในพระพุทธศาสนา เวลาเรามีความเชื่อเรื่องบาปเรื่องบุญ เวลาเราอบรมบ่มเพาะกันไง ในประเพณีวัฒนธรรมของเรา พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูกเพราะให้ชีวิตนี้มา พ่อแม่ที่ดั่งามสงเสริมลูก พ่อแม่ที่รังแกลูกๆ ทำร้ายทำลายต่างๆ ร้อยแปดพันเก้า นั้นเป็นพระอรหันต์ของลูกนะ เพราะท่านให้ชีวิตนี้มา นี่พูดถึงทางโลกไง

ถ้าเป็นทางธรรม ทางธรรมเราต้องแสวงหาเองทั้งสิ้น จะทำความสงบของใจเข้ามาๆ เห็นไหม

เวลาเราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไฉน มันเป็นผลของบุญ ผลของกรรม ผลของวัฏฏะ เวลาบุญบาปมันเสมอกัน สายบุญสายกรรมได้มาเกิดเป็นพ่อเป็นแม่เป็นลูกกัน คนที่เกิดเป็นพ่อเป็นแม่เป็นลูกกันในโลกนี้ไม่เคยเป็นเครือญาติกันไม่มี เพราะอะไร

เพราะเราเกิดตายๆ เกิดตายจนไม่มีต้นไม่มีปลาย เกิดตายในภพชาติใดก็แล้วแต่ เวลาเกิดในภพชาติใดขึ้นมา คนนี้ซัดหุ้ซัดตา คนนี้ไม่พอใจ เราไปทำเขาๆ ถึงเวลาแล้วเขามาเกิดเป็นญาติเป็นพี่เป็นน้องเรา มันก็อยู่ในครอบครัวของเรานั้นแหละ ครอบครัวของเรา เห็นไหม

ฉะนั้น เวลา สัพพะ สตฺตา สัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น จงเป็นสุขๆ เกิด จงเป็นสุขๆ เกิด เป็นสุขๆ เกิด แล้วเราทำคุณงามความดีของเราๆ เพราะเราไม่ต้องการสร้างเวรสร้างกรรมกันไปข้างหน้า แต่ถ้าทำสิ่งใดประสบความสำเร็จด้วยสติด้วยปัญญาของเรา เราก็พอใจในผลของการกระทำของเรานั้น ผลของบุญกุศลเราอันนั้น ถ้าเกิดเป็นบาปเป็นกรรมขึ้นมา เราก็โอหสิกรรมๆ โอหสิกรรม แล้วก็แล้วกันไป เรื่องของเขา ไม่ใช่เรื่องของเรา เราจะรักษาใจของเรา ใจของเรารักษายากหนักหนา

เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านต้องมีสติปัญญารักษาหัวใจทั้งวันทั้งคืน ถ้ารักษาหัวใจทั้งวันทั้งคืน รักษาหัวใจให้มันสงบเข้ามา

ใจของเรา เรายังรักษาได้ยาก แล้วเราจะไปรับผิดชอบ รับรู้เรื่องภายนอกอีกมหาศาล เรื่องภายนอกเป็นเรื่องภายนอกใจ เรื่องภายนอก เวลาเราออกมา มนุษย์เป็นสัตว์สังคมๆ เราเกิดมามีพ่อแม่มีญาติมีพี่น้องเหมือนกัน มาบวชเป็นพระนี่กว่าพัน หมื่นจากคนมาเป็นพระแล้วจะไม่เจอใครเลย

พระก็คนมาบวชพระ สังคมมีทั่วไปหมดนะ นี่ไง ภิภุชฺสพระ มานะกษัตริย์ เวลากษัตริย์พูดสิ่งใดไปแล้วมันเป็นกฎหมายหมด ภิภุชฺสพระๆ ภิภุชฺสพระ มานะกษัตริย์ นี่ไง เวลาภิภุชฺสมันเกิดขึ้นมา พอบวชมาแล้วสมมุติสงฆ์ โอ้โฮ! ลอยมาจากฟ้า เป็นพระอินทร์ตัวเขียวๆ เลย อะไรก็ทำไม่ได้เลย ลอยฟองเลยอย่างนี้

ลอยฟ่อง ลอยฟ่องในอะไร

ลอยฟ่องในความคิดของตนไง แต่ความจริงละ ความจริงก็มนุษย์เดินดินเหมือนกันนั่นแหละ สมมุติสงฆ์ ถ้าสมมุติสงฆ์ ถ้าหัวใจของมันไม่เห่อเหิมทะเยอทะยาน เราเป็นศากยบุตร พุทธชินโนรส เราบวชมาแล้ว เราบวชมาแต่ร่างกายนี้ บวชร่างกายมาด้วยถูกต้องตามกฎหมาย ถูกต้องตามประเพณีวัฒนธรรม ถูกต้องตามธรรมวินัย พอถูกต้องแล้ว มาบวชแล้วกิเลสมันบวชด้วยไหม กิเลสมันบวชกับเราหรือเปล่า เวลามันมีบุญกุศลมันก็ชั่วคราว ชั่วคราวคือมันอิมบุญๆ

คำว่า “อิมบุญ” นะ มันอิมเอิบไปหมดนะ แต่กิเลสมันเผลอ มันให้อ้างอิมบุญพักหนึ่งเดียวพอมันตื่นขึ้นมาละ พอกิเลสมันตื่นแล้ว “โห้โฮ! สิทธิเสรีภาพความเป็นมนุษย์ ต้องเสมอภาคๆ”

นั่นเขาเป็นฆราวาส ฆราวาสธรรม เขาศีล ๕ เขาเป็นคฤหัสถ์ เราเป็นพระ แล้วเราเป็นพระขึ้นมา เป็นพระเป็นศากยบุตรพุทธชินโนรส เป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะทำตามแบบขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลามีสีลมีธรรมขึ้นมา ถ้ามีศีลมีธรรมขึ้นมา สิ่งที่เป็นจริงๆ ขึ้นมามันต้องมีวาสนามากกว่าทางโลกอีก

ทางโลกมันแข่งขัน แข่งขันทางโลกนะ ด้วยกลด้วยอุบาย ด้วยวิธีการต่างๆ ร้อยแปดบริษัทที่ปรึกษา ปรึกษาแล้วเขามีการวางแผน มีการเจาะตลาดวิเคราะห์วิจัยมหาศาลเลย แล้วถ้าทำสิ่งใดไม่ได้ เขาก็ตัด ตัดสิ่งนั้นทิ้งแล้วทำใหม่ ทำใหม่ของเขาไป นั่นเรื่องทางโลกนะ ถ้าทางธรรม เราแพ้ตัวเราเอง

การประพฤติปฏิบัติคือการเอาชนะตัวเอง เอาชนะใจของตน ถ้ามันคิดเพื่อเจ้อเพื่อผั่นกันไป ไม่ต้องคิด นี่เวลาตรีกในธรรมๆ นะ ถ้าตรีกในธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมไว้มหาศาลเลย เราตรีกในธรรม เราเอาหัวใจเราคลอเคลียไปกับธรรมะนั้น มันจะเพื่อเจ้อระเบิดเถิดเทิงอย่างไร เราก็พยายามบังคับไว้ให้ตรีกในธรรมๆ

คำว่า “ตริกในธรรม” คือธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตริก ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพระโมคคัลลานะไว้ ตริกในธรรมๆ ตริกให้มากๆ พอตริกให้มากๆ ถ้าขาดสติมันก็ตริกจนพุ่งซ่านไปเหมือนกัน ตริกในธรรมต้องตริกด้วยสติด้วยปัญญา

ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา เวลาที่มีมันสงบระงับเข้ามาๆ มันอยู่ในธรรมนั้นนะ พออยู่ในธรรมนั้น เหตุผลของธรรมมันเหนือโลก ความรู้สึกนึกคิดที่ลอยฟ่องอยู่นั้นมันไม่มีเหตุมีผล เหมือนว่าเชือกขาดลอยไปในอากาศ เอาอะไรไปควบคุมมัน ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ใครไปควบคุมมัน

แต่เวลามันตริกในธรรม มันสายบุญสายกรรมในพระพุทธศาสนา ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ตริกในธรรม อยู่กับธรรมะอันนั้นไง ถ้าอยู่กับธรรมะอันนั้น เวลาด้วยเหตุด้วยผล เออ! ว่าวเชือกขาดมันไม่รู้จะไปตกหลังคาบ้านใคร ไม่รู้ว่ามันจะไปตกทุ่งนาไหน ไม่รู้ว่ามันจะไปเจอเหตุเภทภัยสิ่งใด

ถ้าตริกในธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันมีเหตุมีผล นี่ไง สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงต้องดับเป็นธรรมดา ความลอยฟ่อง ความรู้สึกนึกคิด ความทุกข์ความยากต่างๆ มันเกิดขึ้น แล้วมันจบลงที่ไหนล่ะ จบลงเวลามันตายไง เวลาเสียชีวิตไปแล้วจบ

คนเราเวลาทุกข์มันบีบคั้นขึ้นมาจนไม่มีทางออก ทำลายตัวเอง ทำลายตัวเองแล้วไปไหนต่อ ไปเสวยทุกข์ต่อไง ไปเสวยทุกข์ที่รุนแรงกว่าด้วย เพราะทำลายตัวเองไง

เวลาคนทุกข์คนยากขึ้นมาไม่มีทางออก ทำลายตัวเองเลย นี่กว่าจะจบ ไม่จบหรอก เพราะมันทำลายความรู้สึกไม่ได้ ความรู้สึกของเราทำลายไม่ได้หรอก แม้แต่ตายจากมนุษย์นี้ไป ความรู้สึกนี้มันยังมีอยู่ คือจิตวิญญาณ ไปทำลายมันที่ไหน

สิ่งที่มันจะทำลายความรู้สึกนึกคิดได้ด้วยสังขธรรมเท่านั้น ด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญาของเราเอามาใคร่ครวญ สิ่งที่เราทั้งหลายนี้ถูกต้องแล้วหรือ ที่เฝ้าคิดๆ อยู่เนี่ย ที่เฝ้าว่า เฝ้าดูๆ มันถูกต้องแล้วหรือ ถ้าถูกต้องเป็นพระอรหันต์สิ ถ้าถูกต้องไม่ทุกข์สิ

ทุกข์เกือบตาย ออกแทบระเบิด มันยังบอกว่าเป็นธรรมะๆ อ้อ! ธรรมะมันทุกข์ๆ ยากๆ อย่างนี้เนาะ ธรรมะไม่ต้องไปหาที่ไหนเลยนะ หาบนอกทุกข์นี้เนาะ

ถ้าเป็นความจริงนะ เรามีสติปัญญาควบคุมมัน ตรีกิในธรรมๆ ไง

นี่ไง สิ่งที่เป็นแบบว่าเวลาทางโลกมีการแข่งขัน การแข่งขันยังต้องอาศัยอำนาจาสนาของคน อำนาจาสนาของคนนะ ด้วยสติด้วยปัญญา ด้วยการใคร่ครวญของคน เวลาชนะตนด้วยธรรมๆ ถ้ามีสติมีปัญญา มีอำนาจาสนา มันไม่เชื่อใดๆ ทั้งสิ้น ไม่เชื่อแม้แต่ความรู้สึกนึกคิด ไม่เชื่อแม้แต่ผลที่ได้รับมา ไม่เชื่อ ต้องพิสูจน์ๆ

คำว่า “พิสูจน์” เพราะอะไร เพราะคนที่ทำความสงบของใจได้ ทุกคนเคยทำได้ แล้วสงบมาก แล้วมันยังอยู่ใหม่ ยังอยู่กับเราหรือเปล่า มันหายไปแล้ว อยู่แป๊บเดียว อย่างมาก ๓ วัน

ดูสิ เวลาหลวงตาท่านทำความสงบของใจของท่าน ท่านบอกจิตมันดับไป ๓ วัน ๓ วันไม่คิดอะไรเลยนะ แล้วใครมาเหยียดยิม ใครมาต่อว่ายังยิม ยิมได้ทั้งนั้นนะ แต่พอมันเสื่อมนะ เขาไม่ต้องมาว่าหรอก หูมันยาว มันไปหาเรื่องเขาเอง เทียวไปตีเตียนเขาเอง นี่เวลามันเสื่อม

นี่ไง ถ้ามันสุข มันสุขจริงไหม มันเป็นจริงหรือเปล่า แล้วไม่เป็นจริงเพราะอะไร ทำไมไม่รู้สึกรู้สึกรั่วไรหิวจี้ในใจของตน

ต้องวิเคราะห์สิ สิ่งที่เป็นจริง เป็นจริงอย่างไร มันเป็นการกระทำของเราขึ้นมา

สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง ทั้งอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดด้วย อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดเป็นนามธรรม อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดเป็นอารมณ์ อารมณ์มันแปรปรวนมากกว่าวัตถุอีก แล้วมันแปรปรวนมากมหาศาลเลย

แล้วถ้าแปรปรวน เวลากิเลสมันลึ้ม กิเลสมันไม่ตื่น เรากำหนดพุทโธๆ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิมันสงบลงชั่วคราว กิเลสมันลึ้ม มันเผลอไป มึงสงบนะกิเลสมันเผลอไป มึงไม่ได้ชนะ แต่พุทโธๆ จนละเอียด จนลึกซึ้งเข้าไป เราารู้เราเห็น เวลามันหายมากี่รู้ เวลาพุทโธๆ มันลึ้มแล้วเผลอ อ้าว! เอาใหม่ นี่เวลากิเลสมันตื่นขึ้นมามันหาย

ถ้ามันจะเป็นสัมมาสมาธิ มันได้ต่อสู้อยู่ มันได้คัดค้าน มันได้การกระทำ กิเลสมันเริ่มท้อ เริ่มถดถอยไป การเผชิญหน้ากันจริงๆ เราต้องกล้าเผชิญหน้ากับความจริงในใจของเรา เผชิญหน้ากับกิเลสของเรา

ถ้าเป็นสัมมาสมาธิต้องเป็นสัมมาสมาธิที่มีสติสัมปชัญญะรู้รอบขอบชิด รู้พร้อมใจ พอรู้พร้อมขึ้นมา รู้พร้อมเพราะอะไร รู้พร้อมเพราะเราทำดีใช่ไหม เราตั้งใจของเราใช่ไหม พอเราตั้งใจของเรา เวลามันเผลอ มันมาอีกแล้ว แล้วทำไมมันเป็นอย่างนั้น ทำไมมันเป็นอย่างนั้นล่ะ

เวลาโทษใคร นี่ไง อำนาจวาสนา เรรวน ไม่มีจุดยืน ไม่มีความสัจย์ ไม่มีความกล้าหาญ ไม่มีการเผชิญกับความจริง รอแต่อดีต รอกินแต่ของเก่า รอแต่อารมณ์ที่เคยสงบ “มันเป็นอย่างนั้นๆ จะเอาอารมณ์อย่างนั้น” นั่นละกิเลสซ้อนกิเลส นั่นค้นหาซ้อนค้นหาให้การประพฤติปฏิบัติมากขึ้น กิเลสมันไม่ต้องทำอะไรเลยนะ มันใช้สัญญาที่มันเคยได้รู้ได้เห็นเอาไปหลอก จบเลย แค่นี้ก็ตายแล้ว

นี่คือวาสนาไง ว่าการแข่งขันทางโลกต้องอาศัยอำนาจวาสนา การแข่งขันกับกิเลสของเรานะ คำว่า “การแข่งขันทางธรรมๆ” การแข่งขันทางธรรมคือเอาชนะกิเลสในใจของตน ใครเอาชนะกิเลสในใจของตนมากน้อยขนาดไหน เขาเริ่มถอดเริ่มถอน เริ่มพลิกเริ่มแปลงในใจของเขาให้มีพื้นที่ ให้มีพื้นที่ยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ ให้มีพื้นที่ในการใช้วิเคราะห์หิจัยได้

แต่ตอนนี้พื้นที่ของตนไม่มี มันเลยไม่รู้จักไตรลักษณ์ไง เวลาอนิจจัง ทุกคนอธิบายได้ เป็นวิทยาศาสตร์อธิบายได้ อนิจจังเป็นวิทยาศาสตร์ เป็นการทดสอบทดลองในทางโลก แต่ไตรลักษณ์ไม่มี เกิดขึ้นไง ไม่มีพื้นที่ ไม่มีการกระทำ

พื้นที่อยู่ไหน แล้วมันเกิดอย่างไร แล้วจึงทำได้ไหม ไม่รู้จัก สมาธิลืมตา สมาธิหลับตา ไม่รู้ไม่เห็น บ้าบอคอกแตก

เวลามันเห็นของมันนะ สัมมาสมาธิชัดๆ เจนๆ นี่แหละ พื้นที่ในใจนี้แหละ สมถกรรมฐานฐานที่ตั้งแห่งการงานนี้แหละ สมาธิมันจะหลับตา มันจะลืมตา มีสติมีปัญญารู้เท่าทันใจของตน ใจ ปัจจุบัน ตั้ง สันติปฏิสัโกใจ เวลาคนหลงผิดๆ ไอ้คนหลงผิดมันไม่รู้ตัว ไอ้คนที่ว่าเป็นพระอรหันต์ๆ มันละเมอ มันเพ้อเจ้อ พระอรหันต์ๆ แต่มันไม่รู้ตัวนะ

แต่ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ มันรู้จักมีสติสัมปชัญญะรู้พร้อม นี่สัมมาสมาธิ ไม่ใช่หลับตา ไม่ใช่ลืมตา หลับตาลืมตาไม่มีสมาธิ หลับตาลืมตานี้เป็นกิริยาของการกระทำเท่านั้น สมาธิเป็นสมาหรือมิจา ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ สมาธิเป็นสมาธิ

ยังไม่ได้ภาวนาเลยนะเนาะ ไม่มีวาสนาไง ไม่มีอำนาจวาสนาพอที่จะเอาชนะกิเลสของตนได้ ให้หาพื้นที่ในการฝึกหัดทำวิปัสสนา แล้วถ้ามันฝึกหัดทำวิปัสสนาได้ ใช้ปัญญาการรู้แจ้งในภาพของตณนะ โอ้โฮ! มันจะชัดมันจะเจนของมันนะ พอมันชัดมันเจนของมัน นี่ไง บัจฉัตตัง สันติภูมิจิโก ใครจะได้ ใครจะแย้ง ใครจะเถียง มา มาเลย มาเลย

หลวงตาท่านพูดประจำ ใครจะได้ ใครจะแย้ง มา ถ้ามันมีอยู่จริง เงินของเรา แหม! เงินสดๆ ใช้หนี้ได้ตามกฎหมาย ที่ไหนก็ใช้ได้ ใ้แบ่งก็กาไม่มันต้องกาศัยตอนไฟสลัวๆ มันต้องอาศัยเวลาคนเยอะๆ แอบใช้ไปกับเขา ใช้ไม่ได้หรอก ไม่มีความอยู่จริง

วันนี้วันพระ วันพระ พระประเสริฐแล้ว เราเป็นชาวพุทธ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ใช้สติ ใช้ปัญญาใคร่ครวญ อย่าเชื่อ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้เลย กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อ ต้องใช้สติปัญญาวิเคราะห์วิจัย

แล้วสติปัญญาของแต่ละคนมันไม่เท่ากัน เราจะได้มากได้น้อยขนาดไหนอยู่ที่อำนาจวาสนาของเรา ใช้ค้นคว้าวิเคราะห์วิจัย ไม่เชื่อ ไม่เชื่อ ไม่เชื่อ แต่ไม่เชื่อขนาดไหน เราอยู่ท่ามกลางฝน ฝนตกใส่เรา เราก็รู้ว่ามันร่มเย็นขนาดไหน เราอยู่ท่ามกลางแสงแดด แสงแดดมันแผดเผา เราก็รู้ว่ามันร้อนอบอ้าวขนาดไหน นี่บัจฉัตตัง รู้จำเพาะตน รู้ถึงผลกระทบที่มันเป็นตามข้อเท็จจริงนั้น เอวัง